

Sy-li spěwaš,
Pilnje džětaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njeđželske łopjeno. ↲

Wudawa ńo kóždu ńobotu w Smolerjez knihicziſczeńni w Budyschinje a je tam ńa ſchłobrlětnu pſchedpłatu 40 pj. doſtać

Zutrowny ſwjedzeń.

Luf. 24, 13—35.

Tón Snjes je ſtanył, wón je woprawdže horjeſtanył, to je ta powjeſež, kotraž ńo dženſa ſ wjele tyſaz kłětkow wjele millionam cžłowjekow po wſchej ſemi pſchpowjeda. Hdžežkuliz kſchejezijan-ſka wońada ńo k Božej ſlužbje ſhromadźuje, dha je tón horjeſtanjeny Ebóžnik žro a jadro wſchitkeho předomanja. Wón ńam ſtupi do naſcheje ſrjedziſny a wobſwědeži nam: „Ja ńym žiwy a wy budžeće tež žiwy.“ Što móže dowupowjedacž, kať wjele duſchow ńo dženſa na tutej powjeſeži ſraduje? Niz jenož tu domach pola nań, ale tež wonkach we wójnje pola naſchich wojakow. Wly wſchaf njewěmy, kať woni jutry ſwjecža, ale to je wěſte, tež k tym, koſiž tam wonkach wojuja a mrěja, pſchińdže dženſa tón horjeſtanjeny Ebóžnik a napjelni jim duſchu ſ nowej mozu a ſ khróbloſežu a položi jim jich poſlednje cžežke ńmjertne bėdženje ſe ſwojim: Ja ńym žiwy.

Na krawonym bitwiſcžu ležeſche cžrjódzička morowych něm-ſkich wojakow. W nuſjach a ſtrachotach bėchu ſwěru hromadže džeželi a bėchu tež hromadže wumrjeli. Jedny wot nich džeželiſche we ſwojej ſymnej ruzy hiſcže poſledni poſtrow wot domach, k hartu, na kotrejž bėſche Jeſuſ ſ wucžomnikomaj na pucžu do Emmauſa wiđeć a na kotrejž ſtejeſche napikane: „Slaj, ja ńym pola wań wſchitke dny hać do ſkónczenja ſwěta.“ Poſledni poſtrow ſe ſeniſeje domiſny a ſ dohom poſtrow ſ njebeſteje domiſny. Š próſtrow: „Snježe, woſtań pola nań!“ ńu wudychali a ſe ńlu-ńjenjom: „Slaj, ja ńym pola wań!“ ńu jich duſche ńo troſchtowate roe ſwojej poſlednej nuſy. — Tón horjeſtanjeny ſerſchta žiwjenja je pola naſchich wojakow na bitwiſcžach, kať pola nań

domach. Wón je nań pſchewodzil pſches tutón cžežki cžań a dženſa jeho wulke dobheže ſwjecžimy. — Runje nětko, hdžež ma ńmjercž tajke bohate žně mjes ńynami naſcheho ludu, je nam jutrowna powjeſež wońebje krańna a troſchtna. Ale niz jenož ſa dženſni-ſchi džeń ta wjekeła powjeſež: „Dženſ, mój Snjes, žiwy je!“ placzi, ale ſa naſche zyke žiwjenje. Wot dženſniſcheho ſwjedzenja ńo ſažo do wſchěducho žiwjenja je ſwojimi ſtarosćemi a ſrudobu wróćimy. Dha cžemy proſheć kať wucžomnikaj na pucžu do Emmauſa: Snježe, woſtań pola nań! pſchetož

1. wulka je naſcha ſrudoba, ale
2. krańny je twój troſcht, a
3. ſbóžna je twoja bliſkoſež.

I.

Snježe, woſtań pola nań, pſchetož wulka je naſcha ſrudoba! Tak, moji lubi, ie tež pola wucžomnikow, kotrejž do Emmauſa džeſchtej. Wonaj džetej ſ Jeruſalema a ſ nimaj dže hłuboķa, hórka ſrudoba. Něhdy bėſchtať pońej nadžije byłoj, jako bėſche tón Snjes jim pſchpowjedał: „Slaj, my cžeńjemy horje do Jeruſalema!“ Š wjekełym hoſianna bėſchtať do ſwjateho měſta ſa- cžahnyſoj, pſchetož nětko dyrbeſche ńo jeju nadžiya dopjelnicž: Bože krałeſtowo dyrbeſche ńo krańuje jałozicž a wonaj bėſchtej mjes přenimi w nim. Ale ach, kať bėſche jeju tuta nadžiya ſjebała! Šchtož bėſche ńo ſtało, njemóžeſchtej hiſcže ſapſchimnyčž: Jeſuſ, jich lubowany miſchtr, bėſche wumrjel na kſchižu, na drje- wje poſlećža, jako ſkóſtnik a Bohahanječ. Žimaj bėſche, jako by to žałońny ńón był; wſchitka jeju nadžiya bėſche ſanicžena a ſrudnje ſkoržitej: „Wój ńo nadžijachmoť, ſo wón budže Iſraela wumóz.“ Na nicžo druge wonaj njemnyklytej, wo nicžim druhim njerečžitej hać wo tym žałońnym, ſchtož bėſche ńo cžichi piatł

stalo. Wonej njemóžejštej ǰo do teho namakacǰ, wšchitke jich myǰle a ǰłowa njemóža jeju wutrobny směrrowacǰ a i nowej nadǰiju napjelnicǰ. Szamo dǰiwna powjeseǰ, kotruǰ ǰu ǰony jimaj pschipowjedale, w nimaj nastróženje a ǰanu wjeǰeloseǰ a nadǰiju njesbudǰi; wonej prajejštej: „Teǰ ǰu naǰ nastróžale něfotre ǰónište tych našchich, kiǰ ǰu rano pola rowa byse. A jako jeho cǰešo nje-namakachu, pschiindǰechu, prajizy, ǰo ǰu teǰ widǰale widǰenje tych jandǰelow, kotǰiǰ praja, ǰo je ǰiwy. A něfotǰi mjes nami dǰeǰchu tam k rowej a namakachu ǰo tak, kaǰ ǰónište prajachu; ale jeho njewidǰachu.“ Tak ǰo wot Jerusalema šdalujetaj, ale jeju myǰle khwataju pschezo saǰo tam a spominaju pschezo saǰo na to ǰalofne, jchtoǰ bǰešche jeju wjeǰelu nadǰiju do hórteje šrudoby pschewobrocǰižo. A jako tak dǰeǰejstaj, pschibliǰi ǰo Jezus k nimaj a dǰeǰešche i nimaj. Ale jeju wocǰi bǰechu dǰerǰane, ǰo jeho njesnajeshtej. Jezus šrudoba je hišcheǰe pschewulka, tak ǰo na nicǰo druhe njefedǰibujetaj a ǰamo teho njepósnajetaj, kiǰ móže i jenicǰim ǰłowom wšchitku jeju šrudobu šabnacǰ. —

— Šnjeǰe, woštan pola naǰ, pschetoz wulka je našcha šrudoba! Tak proǰymy my dǰenǰa i tutymaj wucǰomnikomaj. Šorka šrudoba je naǰ a našch zǰly lud potǰrechila a cǰiǰeǰi naǰ hiǰom tšecǰe lǰto. Šdy budǰe ǰo išcǰeǰicǰ? Šdy budǰe došcǰ našcheho hubjenštw a ǰalofeǰe? Šnjeǰe, woštan pola naǰ, ǰo njesbudǰe našche horǰo hišcheǰe wjetšche! — Šak wjele je jich, kiǰ wo šanicǰene nadǰije a roštamane šbože ǰaruja. Do wjele domow teǰ našcheje woǰady je wulka šrudoba šastupila. Tu mǰoda widowa wo šwǰrneho mandǰelškeho ǰaruje, i kotrymǰ bǰešche tak šboǰomna, a dǰeǰi wo šwǰrneho nana pšafaju, kotrehoǰ bǰechu hišcheǰe tak nušnje potǰrebali. Šam wobštarne štaršchi abo wopušchǰena widowa wo šwojeho lubeho šyna ǰaruja, kotrehoǰ ǰu i tajkej prózu woteǰahnyli a wot kotrehoǰ ǰu ǰo nadǰijeli, ǰo budǰe junu jich lubošcǰ bohacǰe šaplacǰicǰ, a něfko wotpocǰuje w zusej šemi a wšchitka jich próza bǰe podarmo a wšchitka jich nadǰija je šanicǰena. A teǰ wy je šwojeho šhonjenja wǰeǰe, kaǰ ǰo wutrobje štyšcheǰe, wy, kotǰiǰ maeǰe šwojich lubych hišcheǰe we wójnje; cǰaǰy pschiindu, w kotrychǰ štarošcǰe waǰ njewopušchǰe, hdyǰ na pschilad podarmo na list, na powjeseǰ wot nich cǰakacǰ dǰybicǰe. Š Šnjeǰe, woštan pola nich, ǰo njesbudǰe jich horǰo hišcheǰe wjetšche.

Šišcheǰe bóle potajna šrudoba cǰiǰeǰi, kotruǰ dušcha w šebi potaji a nišomu škorǰicǰ njecha, hdyǰ ǰo bǰdǰi i dwǰlwanjami a i prašchenjom: hdyǰe dǰa je něf Bóh? Šak šnjeǰe ǰo tuta wójna i našchej wǰru do Boha? Šak móže Bóh, kiǰ je ta lubošcǰ, tajke krejšlecǰe, tajku ǰalofcǰ a hubjenštw, kotreǰ wójna na ludǰi pschijnje, pschidacǰ? Tak prašcheja ǰo štyšnje jich wjele. Šnjeǰe, woštan pola nich, ǰo njesbudǰe jich ǰalofcǰ hišcheǰe wjetšcha! Šnjeǰe, woštan pola naǰ a daj, ǰo i tuteje ǰalofcǰe ša naǰ ǰohnowanje wukhadǰa! Wjedǰ naǰ psches nóz k šwǰtku, psches bǰǰenje k došcǰu, psches šchiz ke frónje! — A mjes tym, ǰo ǰo tak modlimy, dǰe wón hiǰo i nami a pschijstupi k temu a k tainnemu i mišym, pschecǰelnimym prašchenjom: „Cǰehodla šeǰe tak šrudni?“

II.

Šnjeǰe, woštan pola naǰ, pschetoz wulka je našcha šrudoba, ale kraǰny je twóǰ trošcht. Šrudnaj bǰejstaj wucǰomnikaj šwoǰ pucǰ do Šmauša nastupiloj, ale cǰim dale dǰeǰejstaj, cǰim lóǰšcha bhwa jim wutroba, cǰim trošchtnišcha je jim dušcha. Š wotkal pschiindǰe to? Šo wukhadǰa wot teho ǰušomnika, kiǰ i nimaj dǰe, wot tuteho dǰiwneho muǰa, kiǰ jeju wutrobje tak blišfo šteji a kotrehoǰ tola njepósnajetej, kiǰ jimaj tak dǰiwnje šwjate pišmo wukladuje a najpotajnišchu radu Boǰu šjewi. „Njedǰyšche Šhryštuš to cǰerpicǰ a k šwojej kraǰnoscǰi šanicǰ?“ Dǰiwnje bu wucǰomnikomaj pschi tutym rošrǰcǰowanju wokolo wutrobny. Wónaj cǰujetaj, kaǰ jeju šrudoba pomakku wopušchǰuje; wónaj

njemóžetaj ǰo napošthacǰ na šłowach, kotreǰ ǰušomnik k nimaj rǰcǰi; kaǰ mišy balšam jeho šłowa jeju wutrobje napjelnja nje-smǰernje. Wónaj wuknjetaj Bože potajne pucǰe šrošemicǰ, a runjeǰ wjele prašchenjom hišcheǰe jeju wutrobu hnuje, šłódkǰi trošcht do jeju dušche šacǰehnje; wjele lóǰo bu jimaj wokolo wutrobny. A hdyǰ do Šmauša pschiindǰejstaj, njemóžejstaj štoro wǰazy šrošemicǰ, ǰo štej tutón pucǰ bǰeje wšcheho trošchta a nadǰije nastupicǰ mohloj.

Še dǰa dǰenǰa jeho trošcht mjenje kraǰny hacǰ něhdy? Šbo je našcha šrudoba tak hórka, ǰo ani trošcht horjestanjeného šǰrǰchta ǰiwjenja ju smǰrowacǰ njemóže? Šawǰešcǰe, njeby-li wón i nami jchot psches tutón ǰalofny cǰeǰi wójnški cǰaǰ, my njebyšmym šwoje horǰo šnješcǰ móhli, my byšmym šadwǰlowali w našchich štarošcǰach a hubjenštwje. Ale Bohu budǰ dǰak, my mamy kraǰny jutrowny trošcht, kiǰ wukhadǰa wot horjestanjeného Šbóǰnika. Bohu budǰ dǰak, kiǰ je nam to došcǰe daǰ psches našcheho Šnješa Jezusa Šhryštuša! Šhwaleny budǰ Bóh a tón Wótz našcheho Šnješa Jezom Šhryšta, kiǰ naǰ pschi šwojej wulkej šmilnoscǰi i nowa porodǰil je na ǰiwu nadǰiju psches to horjestacǰe Jezom Šhryšta wot morwch. Wšchitkón trošcht, i kotrymǰ ǰo ludǰo hewal trošchtowacǰ pǰtaju, je tuta wójna jako knicǰomny wopokajala. Nicǰo njemóže woprawdǰe trošchtowacǰ khib a ta wǰštošcǰ: Jezus, móǰ Šnješ ǰiwy je. — Bohuǰel je jich wjele, kiǰ móǰ tuteho trošchta hišcheǰe njeǰu šhonili, došcǰ njeǰu ǰo, kaǰ tamnej wucǰomnikaj, pokasacǰ dali do šwjateho pišma, w kotrymǰ Jezus dǰenǰa hišcheǰe k nam rǰcǰi. Cǰim bóle ty ǰo wot njeho rošwǰcǰicǰ dawasch, cǰim bóle roššwǰtli ǰo cǰǰmnošcǰ twojeje wutrobny. My šapocǰnjemy Bože dǰiwne pucǰe šrošemicǰ a Boǰu radu póšnacǰ. My póšnajemy, cǰehodla je Jezus cǰerpicǰ a wumǰjecǰ dǰyrbǰak: našche dla, ǰo by naǰ wumóhł, a šwoje dla, ǰo by do kraǰnoscǰe šajchot. A tak dǰyrbimy teǰ my cǰerpicǰ, ǰo byšmym teǰ do Boǰeho kraleštw šajchli; našche cǰǰnoscǰe dǰyrbja nam k šǰpšchemu šłuzicǰ. Pschezo lóǰšcha budǰe nam pschi tajkim rošpominanju našcha cǰeǰka wutroba. — Šohodla, hdyǰ je nam něfko cǰeǰko a šrudno wokolo wutrobny, dǰa njechamym pschestacǰ proǰycǰ: Šnjeǰe, woštan pola naǰ i twojim kraǰnym trošchtom. Wulka je našcha nuša; ty šy hišcheǰe wjetšchi. Šluboka je našcha šrudoba; ale twóǰ trošcht je kraǰny a móže wšchitku ǰalofcǰ smǰrowacǰ.

III.

Šnjeǰe, woštan pola naǰ, pschetoz wulka je našcha šrudoba, ale kraǰny je twóǰ trošcht a šbóǰna je twoja blišfošcǰ. — Njesnaty ǰušomnik bǰešche zǰly pucǰ je šrudnymaj wucǰomnikomaj šchot a bǰešche jimaj pišmo wukladowal, kaǰ to jenoǰ jedyn móǰešche, a tola runjeǰ jimaj wutroba horjesche, bǰejštej jeju wocǰi dǰerǰanej, ǰo jeho njepósnajejstaj. Šalle, jako wón i nimaj ša blišdom šedǰi a kšlǰb wosnje, ǰo dǰakuje, jón šama a jimaj daw a wotewrja ǰo jimaj wocǰi a wónaj póšnajetaj jeho. Wón drje ǰo hnyšdom šaǰo psched nimaj šhubi, ale wónaj štaj něfko wǰstaj: tón Šnješ je horjestanym, a tuta wǰštošcǰ jeju je šbóǰnej radošcǰu napjelni. Wšchitka jeju šrudoba je šachla, a jeju wǰra šteji twjerdǰe: Jezus, tón horjestanjeny, je tón Šnješ, tón šlubjeny Messiaš, wón je namaj blišfo. A i tym šaǰo něhduscha nadǰija a štara lubošcǰ w jeju dušchi wotueǰi. Jutrowne šłónzo je jimaj šhadǰašo a wǰškajo ǰo do Jerusalema wróǰitaj, ǰo byšchaj druhim wucǰomnikam tu wjeǰelu powjšecǰ pschipowjedaloj. Pschetoz woprawdǰita jutrowna radošcǰ njecha a njemóže šama woštacǰ; wóna ǰada šebi towarštw i Jezusom, towarštw i tymi, kotǰiǰ ǰu psches wǰru, nadǰiju a lubošcǰ šjednocǰeni.

A to je teǰ našcha jutrowna radošcǰ, ǰo je tón horjestanjeny Šbóǰnik nam blišfo a my jeho blišfošcǰ šacǰujemy. Šohodla proǰymy: Šnjeǰe, woštan pola naǰ, pschetoz jenoǰ w tebi a i tobu:

mamy, sčtož potrebamy ja čaž a wěčność. Hdyž je Jesuž pola naž, — a jutry chzedža nam wschitkim tutu wěstość pschijnjeć, — potom wschitko ja naž nowy napohlad dostanje. Potom widžimy drje horjo a nusu, kotraž na našim puczu steji, ale my džemy troschnje a sbóžnje dale a pschewinjenty wschitko we wěrje do teho, kiž je žiwjenje a njesachodność na šwětko pschijnjeć. Potom drje tak někotra nadžija naž sjeba a tak někotry kšichž naž čžišćeži, ale my hladamy i troschnej nadžiju na šwój wotwřnjemy kónž, ke kotremuž šmy powołani w Šhrystušu Jesužu. Potom widžimy jutrowne šlónzo šhadžecž tež na bitwišćežach a šo šwěćicž na rowach w zřym dalokim kraju a šlyšimy teho horjestanjeneho prajicž: Ja šym živy a wy budžecže tež živi. Šaj, potom wěmy, šo njemóže naž nicžo wotdželicž wot lubošće Božeje, kotraž je w Šhrystušu Jesužu, našim Šnješu.

Moji lubi, my šmy teju wučžownikow na šwójim šrudnym puczu do Emauža pschewodžili. My šmy jeju wyskajo do Šerusalem a wróćicž widželi. Šak šaj šo pscheměnikoj! To je jutrowna radość dokonjała. To je ta šbóžna blisćošć Jesužowa čžinila. — Tež k nam je wón džemša pschistupil.

Nětko šwój pucž dale čžehnjemy w tutym čžěžkim wójnskim čžadžu. Ale my mamy jeho a jeho krašny troscht. Těhodla šhróbli a troschni dale čžehnjemy. — Našcha šłaba wěra je šo pošlynila, našcha nadžija je šo wobnowila, našcha lubošć je šebi nowu móž dobyła. Ale to najwážnišće je, šo wěmy a čžujemy: tón Šnješ je nam blisćo. W tutej wěstošći šmy my šbóžni. — O Šnježe, wostań pola naž, pschetož našcha šrudoba je wulka, ale krašny je twój troscht a šbóžna twója blisćošć! Šamjen!

M. w K.

Jutrowny šberlusč.

Šlób: Šdžerž naž pschi šebi, o Šhrystšće.

Wješćelće šo kšćešćijenjo we tym Šnješu kóždy čžadž!
Š wěćnej šmjercže Bože jenhjo wumohło je droho waš.
Šsmjercže móž je pschewinjena, šškodžicž dale njem'že nam,
Boža hnada wobradžena pošutnym je hrěšnikam!

Šhorjestanjeneho Šnješa powitamy i wutrobu!
Šjeho škwalby njebudž njesa, i nim k nam jutry pschishće šu.
Šhorjestacže Šhrystužowe wěrjazym je wješće,
Ššćes njeho šu dušće štrowe, maja wěćnje žiwjenje.

Našcha šlynošć we nini leži, šhorjestawanje i nim dže;
Šnade wschitkim Jesuž knježi, radošć nowu pschijnjeć;
Šwulki štutk joh' wumóženja šłacžazy do wěćnošće
Šsluži k čžešći jeho mjena, nam pak k róstu nadžije.

Š wješćošću nětk šej špěwa hěta prawych šbožowna,
Šžohnowanje měšto hněwa jejnym štawam ššhadža.
Šmrokoty a je šlyšnošće, w wulkej nusy tradazyh
Šdo wěćneje wješćošće wodži Šhrystuž wěrjaznyh.

Šhorjestacža šlónzo šwěći i njebješćeje jažnošće,
Ššrěć čže wschitke čžłowšće džecži, šbudžicž nowe žiwjenje
Šdušcam, kotrež po čžnje šłudža, ššoro špja we njewěrje,
Ša šo i dwělemi tu rudža, Jesuž, šlónzo jutrowne.

Duž nětk štawaj, dušcha radna, w nowym šwětle jutrownym!
Šrucže šandže šhwila hnadna, Šnješ hrěch woda pošutnym!
Šhdyž nětk šlónzo i nowa hrěje, njestomdžny tón hnadny čžadž,
Šschitko šdobne w dušchi mrěje, njeroššwětki Jesuž naž.

Bjes njoh' njemóžemy widžecž nicžo šdobne na šwěće;
Šwěć, lubowacž, hrěch hidžicž, bjes njeho je njemóžne.
Šjeho šłowa krašne, žitwe, pošne mozy wobštajnje,
Ščžinja, šo šu dušće čžite; hubjenty, ščtož bjes nich je.

Čžešć budž tebi šaspěwana w njebješćach a na šemi,
Šw druhim njeye šbóžnošć žana, ššiba Šesu, we tebi!
Šženujo Bože, drohe, šwjate, psche wscho tebe lubo mam.
Šwumóženje je nam date. Šwjedž naž šbóžnje k njebješćam!

W.

Jutry.

W pschirodže knježi, kaž w čžłowškim žiwjenju, tón wulki šakoř wo bywanju a hinitošći. Tutemu šakonjeje je wschitko podežřnjene, jemu dyrbi šo wscho, hdyž tež i njehanjom, podwolicež. Šjane je nalěćo, hdyž wschudže w lěžu a na luzu šo nowe žiwjenje hiba, šjane je tež lěćo we wěnzju ššočanyh šłobow a w psche pišanyh šwětkow; ale jemu ššleduje našyma, hdyž kopjenka je ščtomow padaju, a šurowa šyma, hdyž wscho žiwjenje w pschirodže wotemrěwa a šněš šemju i šškej čžělnej šłachtu wodžewa. Potom mrěje tež radošć w našich wutrobach, a wšš, i kotrymž nalěćo pošrowichmy, šo pschewobrocža do tšćneje ššóřžby: Šak je tola wscho tak šachodne, tak knježomne!

Šedžiwošć po nalěću, po ššowotucženju pschirody, po nalěću w čžłowškim žiwjenju, po dnjach našeho džecžatšćwa a šjaneje mlodošće i pschiběraznyh lětami rošće a naž po prawym našće žyle dolhe žiwjenje njewopušćeža. Ale hdyž my tole nalěćo namašamy? Tole nalěćo, ja kotrymž žana šyma njeshleduje, hdyž šwětki ženje njewjadnu a šlónzo wjazh njeshhadža, tale mlodošć bjes šarjenja, tole žiwjenje bjes hinitošće? Šow na šemi šawěšće niz. Škóžde nalěćo je wěšćeženje na tole wurjadne nalěćo, ja kotrymž našcha dušcha žedži.

Ale rukowanje ja tamne wěćne nalěćo šakle pschi wotewřenym rowje šhorjestanjeneho dostawamy. „Šesuž je živy!“ to je to wješće pošelšćwo, kotrež jutrowne šwony šššo do kraja njeku. Šesuž je živy a my budžemy tež živi!“ Šo je ta wěra, kotraž naž w prošće džerži, chzedža-li naž šemšće štarošće a twjerdy šemški pschah štužicž; ta wěra, šo šo ja šmjercžu a rowom, nad wschitkim bywanjom a wschej hinitošću našeho čžadžneho žiwjenja junu nowe nalěćo, nowy šwět, nowe njebjo a nowa šemja pošběhnu, hdyž prawdošć bydli.

Šprawdošć! Šak i ředka je wona hišće tudy dešćach nadeńć!
Šak šdychuje tak někotry pod čžěžkim čžišćezom, nad nim wotpočžowazym, a wón budžicže šo tola ššpje ššžlužil! Šak šo tak někotry lud hišće pošłóćuje a šak wón pošarmo po prawdošći šdychuje! Šola jutry nam rukowanje ja to dawaju, šo je hišće žena prawdošć. Šobycže njeprawdošće, kotraž Šbóžnika na ššichž pschibi, šššće jeno pscheshodne; Šnješowa prawiza pak došbycže wobšłowa! Šilatuš a jeho pašmo šu dawno šudženi, ale Šesuž je živy, a nad wotewřenym rowom šo jeho došbycžerška šhorhoj šmahuje. Šo dawo nam tu šbóžnu wěstošć, šo ja našće dušće psches Božu hnadu junu wěćne nalěćo pschindže.

F.

III.

Lutherowa macž.

Še šaryh čžadžow šo nam pošweda, šo šu pošožne macžerje ššnow, kotřiz šu pošdžišćo jako šławni mužojo i wulkim žohnowanjom w ššćešćijanškej žřkwi džělali, psches štarošćiwu wocženjenje a modlitwy ša Bože škalesćwo dobyše. Šajka pošožna a w domjazym powołanju šwěrna žónška šššće Šona, macž

biskopa Gregorka i Manzianzy, Antusa, macz a wubjerna woczehnjerska biskopa Jana Schryfostoma, kaz tež Monika, macz biskopa Augustina, kotraž swojeho sabludzeneho syna na modlazymaj rukomaj noschese, doniz jeho swetej njerwotdobu.

5 hlawnym mužam nascheje zyrkwe tež Marczin Luther hluscha. Tež pola njeho so pokaze, so maczerny wliw na syna hnadny byl njeje, a so je jeje duch tež jeho žiwjenje pscheduwal. Tak wjele drje i reformazijich pištomow wo Lutherowej maczeri njeshonimy, kaz wo jeho namu, ale jich male žorleschka nam tola jeje wobras spósnacž dadža.

Lutherowa macz runje kaz jeho nanowa macz Margareta rěkasche a bě rodžena Zieglerez i wokolitoseže města Eisenacha. Tu se stareje swójby pokhadžyžy bě so do k połodnju ležazeje wby Möhrny wudała. Samoženja je drje swojemu mlademu mandželstemu Hanſej Lutherej malo šobu pschinješła, ežim wjazy pak dobreje wole do džěla. Marczin nam wo njej powjeda, kak je hiščeže w Mansfeldže w lěku nasbėrane drjewo na khribječe domoj nošyła. Zeje pschuwuſki wschał tež wěseže bohaczi njeběchu, pschetož jako staršchej Marczina posdžišcho do Eisenacha na schulu daschtaj, woczakujō, so hnano pschi nich tróšchł podpjeru namaka, so jeju nadžija hnadnje dopjelni; šyn dyrbsjesche šebi khleb na měšchczanjich hašbach wuspėwacž.

Šhudoba njeje haniba; ežesež pak šebi šašluži, šchtōž pschi njej šprawny wostanje a džěla a špėwa. To Marczin njeje jeno wot nana, ale wošebje tež wot maczerje nawuknył. Wo njej šobu pšaczi, šchtōž posdžišcho wo wobėmaj praješche: „Mojej staršchej štaj šebi dalōj hač na krew kižale bječ.“ Pola maczerje bě to bjes džywa, pschetož wona mějesche tšjoch šynow a tš džowki woczahnječ. Šso mě, so je to pschi tajkej ežrjōdžy došēž šprōzne džělo. Macz pak bě kruta, a džěczi dyrbjachu poškuchacž. Marczin hiščeže wo wyškoch lětach na to špominasche, so je jeho macz junkrōcž dla worjeschka krmaweho šchwikała. Wōn wo tym powjedajo pschištaji, so je tajka krutošēž jeho jara struchleho šeznifa, ale staršchej štaj tola wutrobnje derje i nim mēnišoj. Pscheczelnošēž dyrbjala pschezo pschi krutošēzi, jablušo pschi pruce bječ a kajšōšēž džěšēžoreje dušche šo pschi kšostanju wobkėdžbowacž. Na druhej stronje je pak macz tež khwalobnje wušnala, so je Marczin pėknošēže njes bratrami a šotrami hajil, wošebje i bratrom Jakubom dobre towarštwō džeržal, a jenemu njeje bjes druheho ani jēdž ani hrajka šlodžala. Šchtōž pak je Luther w staršchifštin domje w maczernej bliškosēzi w nastupanju woczehnjjenja našonil, to je posdžišcho pschi šwojich džěcžoch nałōžowal: krutošēž a pscheczelnošēž. Najradšcho i nimi hrajesche, špėwasche a šo modlesche; jako pak bě jeho šynł Janł šo ras pscheshol, njepuschēzi jeho ša tš dny k šebi. Šo maczerne woczehnjjenje tež pola jeje džowkwow bjes wuspėcha bylo njeje, mōžemy i teho dopšnacž, šo šebi tšjo mansfeldžyžy měšchczenjo je ša mandželstke wušwolichu.

Pschi prózy a džěle, kiž dla šastaranja mandželstkeho a džěczi na maczeri wotpoczowasche, šo džiwacž njemōžemy, šo bě narodne lēto najstaršcheho šyna pošabyła. Jako šo Melanchthon nēhdny pola njeje ša nim wobhonjesche, mōžesche šo hiščeže jeno na džēn, hodžinu a měžaz naroda dopomnicž. Š dobom nam Melanchthon wo njej šwėdēzi, šo je byla wušnamimy wobras ežestnych žōnškich, wošebje šo wušnamjenila psches pōzēčiwosēž, bohabošōšēž a modlitwu, pocžinki, kotrež pola jeje šyna w najwyškšchej mērje šašo namakamy. Tajka macz je džěcžom šawěšēže wjetšche křbto hač šfoto a šlēbōro.

Šacžrunje w domje šchescžijanski duch knježesche, namaka tola tež pschewėra pschištup. Šdnyž malicžke džěczi jara pšakachu, macz winu šuškōdžinje dawasche, šo je i kusťanjom ežwiluje, doniz

šo šmjercž njeplakaju, jeno najpscheczelnišche šłowa mōža je šašo šmėrowacž.

Wly mamy wobras Lutherowej staršchej i ruki hlawneho wumėlža Švanacha. Ežahi maczerneho woblicža powjedaju wo ežichej myšli, krutej woli, wo mnohim šapowjedženju a twjerdyh džěle. Špalatin, khurwjerchowy dwōrski předač, ju 1522 wi-džesche a namaka njes njeje a Marczinom špodžiwnje wulku podobnošēž, tak derje wo woblicžu kaz po džerženju ežěla. Šo bě našch reformator tež pscheczel njewinowateho žorta, je snate; pškilnošēž k njemu pak ma wot maczerje. Ša by, kaz wōn powjeda, njelubosnošēže i ludžimi je žortniwym šłowom pschewinška a prajila:

„Namacz ničto dobry njeje,
To je wina naju dweje.“

Daljšich powjesčow je žiwjenja Lutherowej maczerje, wošebje tež wo jeje šmjerczi wo wyškoch lětach nimamy. Šchtōž pak wo njej wēnty, nam wobšwėdēzi, šo je šwōj dom i Božim žohnowanjom twarila a psches swojeho najstaršcheho šyna tež k twarej nascheje ewangeliško-lutherškeje zyrkwe dobrny džěl pschinješla. Zeju šchescžijanske mandželstwo, nješprōznawa džělawosēž, twjerda wėra do Boha a wobštajnošēž wo modlitwje nam hač do najdalšich ežajow i dobrny pschikladom wostanje.

Šōnška šo khwali wot plodow šwojeje rukow, a jeje škutki ju khwala wo wrotach. Pschiš. 31, 31.

J. K.

Šhėrlusche na šwjate dny

ša šjawnu a domjazu nutrošēž.

Jutry. Ežišlo 43. 101—118. 558. 669—675. 840. Š temu 195, 4. 242, 8. 247, 10. 251, 4. 275, 7. 492, 4. 523, 4. 557, 3. 583, 4. 654, 6. 725, 3.

Na jutrownicžu. Šawodny šhėrlušch 669. 675. Wėra 7, 2—4. Šłowny šh. 103. 674. Šestf. Šark. 16, 1—8. Šo hanjenju 109. 840. Š dospėwanju 104, 15—19.

Na 2. džēn. Šaw. šh. 102. 671. Wėra 121, 14—16. Šłowny šh. 117. 673. Šestf. Šuf. 24, 13—35. Šo hanjenju 673, 6. Š dosp. 154. 196.

Na 3. džēn. Šaw. šh. 195. 670. Šłowny šh. 116. 443. 672. Šo hanjenju 27, 8. 725, 3. Š dosp. 319.

Lutherowe šłowa.

15.

Džal budž Bohu, ja mam tu hnadu, šo šebi wulžy njepo-žadam šo wurēcžowacž, ale hdyž wēm, šo je Bože šłowo. a šo je Bōh tak rēcžal, dha šo dale ša tym njeprašcham, kak mohšo wėrno bječ, a dam šebi na Božim šłowje došēž bječ, njech šo i rošomom šnješe kaz chze.

16.

Ša šym bamžej, wotpusčej a wschitkim šamžitkim napschecžiwō štal; ale je žanej mozū, se žanym njeshmanštwom, se žanym nadbėhom, ale jeno Bože šłowo šame šym wucžil, přėdowal a pišal, hewal nješšym ničzo k temu pschicžimil. Šo šame šłowo, hdyž šym špal abo dobreje myšle byl, je tak wjele došonjalo, šo je njepscheczel tak woštabnył, kaz njeby jemu hiščeže ženje žadny wjerch ani khėžor šchodžicž mohł.

J. K.

Nakhwilny zamolwity redaktor: K. A. Fiedler.

Čišēř a nakladnik: M. Smoleř.